

POTI IN ISKANJA

Izpostavljena stanja naravne in kulturne dediščine, ki jih gledalcem smelo in atraktivno predoča fotograf Jure Nastran, pripovedujejo o manj opaznih plasteh realnosti: o organskih prostorih, včasih delujočih naravno fantastično, skoraj virtualno. Dela Jureta Nastrana niso le dokumentaristični utrinki s poti po skrivnostnih prizoriščih in pozabljenih krajih, kjer je obiskovalec obsojen na druženje s samotnimi mislimi; lahko jih doživimo kot estetsko dovršene materializacije poglobljenih vtisov ob soočanju s slovensko kulturno zgodovinsko dediščino v nekem širšem krajinskem kontekstu. Ustvarjalčeva prizadevanja so usmerjena k raziskovanju skrbno izbrane motivike, vzete bodisi iz narave, urbane krajine ali opuščenih objektov naše zgodovine. Z občutkom za podajanje nadorbnosti nam avtor suvereno niza prizore iz okolij, za katera običajno mislimo, da jih zares poznamo, v resnici pa so naše predstave o njih največkrat površinske, torej varljive, lahko pa celo povsem napačne. Avtor išče in preverja nove pristope, perspektive ter izrazne oblike, skladne z lastnimi občutki in jih udejanja na zanimive načine prek katerih včasih izpostavlja naravne teksture, drugič krajinske strukture ali impresionistično atmosfersko kuliso za podajanje svojih sublimnih komentarjev. Dokument – fotografija tako postane večpomenski umetniški produkt, kreativno delo pa umetniška refleksija – domisel in bogat konceptualni postopek, včasih spominjajoč na grafično podobo ali klasično slikarsko delo. Podobe Jureta Nastrana pripovedujejo zgodbe o preteklosti in sedanjosti na zelo oseben, neposreden način, ki jih dela obče, univerzalne. Soočajo nas z likovnim jezikom, prevedenim v sodobno fotografsko govorico, v kateri se racionalnost prepleta s poetičnimi zaznavami. Na osnovi avtorjeve prakse, fotografske odzivnosti, izostrene percepcije in poznavanja medija zlahka ugotovimo, da Jure Nastran uteleša novodobnega ustvarjalca na področju fotografije. Gre za potohodca, oboroženega s tehničnim znanjem in obdarjenega s tistim redkim darom, ki je potreben za preseganje sodobne, potrošniško naravnane instant-trendovske fotografske industrije. Cilj Nastranovih prizadevanj so trajne vizualne vrednote, njegove kreacije pa so rezultat znanja, intuicije, smisla za optimalno podajanje in analiziranje različnih fotografskih stilov, žanrov in tradicij. Ustrezna mera domišljije, pedantnost in občutek za kompozicijo s poudarkom na izraznosti, suverenost in strpnost so glavne značilnosti načina Nastranovega ustvarjanja na področju fotografije, njegov posluš za kompozicijo, intuitivnost in naravna inteligenca pa so porok za dekla v nastajanju. Vsi naštetih dejavniki govorijo v prid Nastranovi originalnosti in kakovosti njegovih del, hkrati pa nam odkrivajo dragocenega človeka – svojevrstnega foto kronista, docela predanega lastni viziji in poslanstvu. Uporabljeni motivi se v Nastranovem ustvarjalnem kontekstu preobražajo v nosilce osebnih pripovedi, asociacije, ki nam jih mogoče (naključno ali pa tudi ne) vzbuja njihova razpoznavnost, pa dopolnjujejo in krepijo vtis doživljanja. Naloga gledalca je, da si po svoje razlaga prizore, ki jih Jure Nastran efektivno niza v raznoliko, a vseeno enovito konceptualno celoto. Pred nami je vizualiziran proces avtorjevega razvijanja individualne poetike, ki jo lahko doživimo kot sugestivno implikacijo na klasične fotografske pristope, lahko pa jo sprejmemo drugače, bolj na duhovni ravni. Sinteza stalnega spreminjanja se pred našimi očmi odstira brez izumetničenosti in formalnega balasta, brez zlaganosti in blišča. Jure Nastran nam ponuja dialog statičnih elementov in dinamičnih sprememb v času in prostoru in nam kaže predstavnost v vsej svoji veličini ter hkrati krhkosti.

Boštjan Soklič

kustos Loškega muzeja Škofja Loka